

Люди і лелеки Любикович

Це старовинне село над Случем має цікаві минувшину й сьогодення. Тут чимало лелечих гнізд, що за повір'ям, ознака доброти людей. У літній погожий день приємно дивитися, як у вишині птахи турбуються про своє потомство, а внизу по шляху селяни везуть запашне сіно з лугов.

Назва з глибини століть

Походження назви села пов'язують з іменами його засновників. Так, за переказами, першого тутешнього жителя звали Любек, за іншою версією – населений пункт заснували вихідці з містечка Любейок. А в архівних документах 1580 року згадується як Любейковичі Дубровицької волості Пінського повіту. Тоді власниця села княгиня Марія Курбська заповіла його своєму синові Андрію Монтольму. На Поліссі, у сусідніх районах, є чимало сіл зі спільнокореневою назвою Люб:Любахи - у Володимирецькому, Любинь - у Зарічненському та Рокитнівському. Та й поблизу Клесова урочище Любонька найменували так завдяки щирому захопленню селян мальовничим куточком природи. Отож Любиковичам понад чотири століття.

Колись і тепер його жителі дбайливо бережуть історію ріднокраю. 1877 року тут спорудили церкву Святої Животворної Трійці на кошти місцевого священика Іоанна Потоцького. Дещо пізніше село стає центром волості, в яку ввійшли Стрільськ, Глушиця, Карасин, Білятичі, Мар'янівка та ще чотири населені пункти нинішнього Дубровицького району. Місцеві жителі брали участь у Дубровицькому збройному повстанні 1918-1919 років, згодом – у Другій світовій війні. Частина їх воювала в складі Радянської Армії, інші – у формуваннях УПА. На фронті в боях з німецько-фашистськими загарбниками загинули 42 чоловіка з 78 мобілізованих. У 1940-ому сімнадцять сімей утворили колективне господарство, в часи німецької окупації воно розпалося, а після війни людей знову зібрали в колгосп. Після 70 років піднесення й поступового занепаду від нього залишився правонаступник – СФГ «Надслучанське».

Старожили – подвижники колгоспної праці

Найстарша жителька Любикович Дарія Хомич разом з чоловіком Олексієм, нині покійним, були в числі засновників першої артїлі. Дарії Михайлівні 91 рік, але вона добре пам'ятає польське панування, воєнне лихоліття, багатолітню працю в колгоспі за мізерну платню. Чоловіка в 1941-му мобілізували в армію, та поїзд з солдатами, в якому їхали новобранці у військову частину, в Олевську розбомбили фашистські літаки. Олексій повернувся додому. Коли окупантів прогнали з села, його знову призвали служити, але солдатську форму довелось змінити на арештантську: Хомича безпідставно звинуватили в допомозі повстанцям. Десять років примусово

трудився в далекому Магадані. Вірна дружина виховувала двох доньок, працювала то на фермі, то в рільничій бригаді, то на кухні колгоспу імені Кірова. Пережила багато випробувань. Її онук Лаврентій став льотчиком, пройшов війну в Афганістані, згодом загинув під час аварії літака. Хотів жити на рідній землі, збудував гарну хату біля дідової, але не судилось. Дарія Хомич із хвилюванням згадує молоді роки. Діждала чотирьох правнучок і праправнучку. Проте навіть сьогодні не полишає свого захоплення з юності – вишивання.

Ще одна старожителька – 90-літня Уляна Таборовець, вдова фронтовика, теж усе трудове життя присвятила колективному господарству, народила шестеро дітей, двоє з яких померли під час війни. І досі Уляна Пилипівна не може сидіти без діла: тримає свійську птицю, турбується про чималу родину.

Ціла епоха піднесення колгоспу та добробуту села, його жителів пов'язана з іменем 82-річного Володимира Тивончука, який довгий час керував господарством. Саме завдяки подвижницькій праці колективу, очолюваному чудовим організатором, вдалося в декілька разів підвищити урожайність культур. Зернових збирали по 32 цнт з гектара, щодня здавали державі по 7 тонн молока, а валовий збір картоплі сягнув 1200 тонн! Про такі досягнення сьогодні можна тільки мріяти, бо після реформування та криз від колись могутнього господарства мало що залишилося.

Ювілейна медаль, як пам'ять

Саме за керівництва Володимира Тивончука на кошти артїлі спорудили численні об'єкти соціально-культурної сфери, які донині є окрасою Любикович. За це колгосп імені Кірова нагородили ювілейною медаллю імені Тараса Шевченка, про що згадується в історії міст і сіл Рівненщини ще в 1973 році. А перед тим, у 1970-ому, 142 трудівники за успіхи в праці удостоєні Ленінських ювілейних медалей. У Любиковичах вирости нові жилі оселі для колгоспників і вчителів, ошатні школа, дитсадок. Тоді ж звели Будинок культури. Його директор Марія Катеринич каже, що тут бережуть і примножують народні традиції, усе, що стосується славної минувшини села. Вона десятиліття опікується ансамблем «Вербиченька» й учнівським хором місцевої школи. Дорослі аматори сцени виступають не тільки в рідному селі, а й виїжджають з концертами в сусідні Мар'янівку, Білятичі й інші. Акомпанує співочому колективу Петро Ткачик. Директор БК розповіла, що в Любиковичах гордяться творчими земляками. Це - талановита поетеса, самодіяльний композитор і виконавиця власних пісень, художній керівник учнівського гурту «Щасливі діти» Людмила Таборовець, обдарований юний літератор Петро Катеринич та інші. Середню школу, де працює 24 вчителі та навчається 204 учні, успішно очолює вже чверть століття Віктор Мацкевич, до речі, найдовше серед освітянських директорів району. З педагогів вийшов і нинішній сільський голова Григорій Мацкевич, якому односельці вдруге довірили керувати сільрадою. До закладів на двох вулицях заасфальтовані

дороги. Вони, як і приміщення ради та контора СФГ «Надслучанське», - теж з числа новобудов, про які нагадує пам'ятна ювілейна медаль.

Сім'я найбільша й найбідніша

В одній з квартир двоповерхового будинку, зведеного колгоспом, живе родина колишнього механізатора Сергія Супрунця. Вона найбільша в селі, тут виховується 11 дітей. Старшому сину 21 рік, найменші троє ще дошкільнята. Як чимало інших односельців, дорослі потерпають від безробіття, що красномовно позначається на сімейному добробуті. Дружина Сергія

Наталія каже:

- Коли чоловік працював у колгоспі, була якась упевненість у майбутньому. Тепер живемо в основному з допомоги на дітей. До того ж, у сім'ї син Юрій інвалід, шість років лежить. Як поміщаємося у двокімнатній квартирі – можете побачити. Звичайно, потрібно будувати хату, а на які гроші? Де їх взяти, коли немає де заробити? Коли б хто дав мішок цукру чи борошна, то він ой як знадобився б. Однак ніякої благодійної допомоги від влади чи фондів не отримували. І не просимо, бо не надіємось, що дадуть. Навіть оздоровитись малому інваліду проблемно, адже потрібно комусь його супроводжувати, а відтак ще одну путівку просити.

Жінка родом з Рокитнівщини, з багатодітної родини – у неї вісім братів і сестер. Тож не по книжках чи газетах знає, як нелегко вивести в люди нинішніх малюків, виховати в них почуття справедливості, працелюбності, доброти, дати професію. У таких умовах переконуєшся, що то дійсно материнський героїзм.

Що очима – те й руками

А от родина Олексія Таборовця професійно займається землеробством, має все необхідне для обробітку власного поля і в ці дні заготовляє запашне сіно худобі на зиму. Батько глави сім'ї Василь був чудовим столяром і різьбярем з дерева, але його талант і верстати успадкував не син, а онук Сергій (на фото), молодий чоловік, який декілька років одружений. В оселі милують око майстерно зроблені, з візерунками меблі: дитяче ліжечко, столики, крісла. Дивують витонченістю і красою шкатулки, підставки для вазонів тощо. Запитую в Сергія:

- Як зародилось захоплення різьбярством?

- Навчався в Дубровицькому профтехучилищі на столяра, - каже умілець.

Відвідував гурток, де й опанував ази художньої роботи з деревом. Потім служив в армії на Львівщині, там дізнались про моє хобі, давали замовлення на оформлення залів, кімнат. Матеріалу вистачало, тому за роботою із задоволенням удосконалював навички. Вироби замовляють родичі, куми. Брали їх на виставки в клубі, а на продаж не роблю.

- Яка з останніх робіт найбільше подобається?

- Дитяче пересувне ліжечко, обладнане 16 підшипниками. Достатньо один раз легенько його штовхнути – і воно колихатиме малюка хвилин десять-двадцять.

Бабуся сиділа на лавці біля хати й собі додала слівце: «Сергій у діда вдався: що очима раз побачить, то й руками зробить».

Громадою храм збудували

На південній околиці Любикович, поряд із сосновим бором, стоїть Свято-Троїцька церква. Коли старовинний храм згорів від удару блискавки під час грози в 1981 році, люди хотіли спорудити новий. Згуртував громаду на святе діло учасник бойових дій Олексій Скибан. Випала нагода купити хату для майбутньої церкви, поступово добудували її. Першим настоятелем був отець Андрій, згодом його перевели на Волинь. З 1999 року тут служить отець Георгій. Він радо зустрів гостей на порозі хати, де мешкає, біля церковного двору, показав храм, дзвіницю, поділився думками щодо кращого утримання приміщень. Минулоріч зробили куполи, будівля стала ошатнішою. Настоятель турбується про духовність земляків, особливо молоді, подає приклад відданості важливій справі утвердження християнських цінностей серед сільчан.

На в'їзді в село зі сторони Стрільська на узбіччі дороги гостей зустрічає скульптура жінки з хлібом-сіллю. Неподалік від неї - одне з лелечих гнізд, де вже не один рік знаходять надійний прихисток птахи. Минає ще один день в їх житті. В оранжевому надвечір'ї, прощаючись з Любиковичами, мимоволі відчуваєш гармонійне поєднання творінь працелюбних рук і природи. І віриться, що негаразди в селі обов'язково подолають, бо сьогоднішня і минувшина чотирьох століть засвідчують потужний духовний та економічний потенціал тутешніх жителів.

А. Петрук